

**ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА**

**62.
МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
16.03-02.04.2023
РУСЕ, БЪЛГАРИЯ**

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ

MARCH MUSIC DAYS

**62.
INTERNATIONAL FESTIVAL
16.03-02.04.2023
RUSE, BULGARIA**

**RUSE MUNICIPALITY
MINISTRY OF CULTURE**

ОБЩИНА РУСЕ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

62. Международен фестивал *МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ*

Русе, 16 март – 2 април 2023

Mostly Brahms

ЛЕОНАРД ЕЛШЕНБРОЙХ

виолончело

АЛЕКСЕЙ ГРИНЮК

пиано

Регионална библиотека
"Любен Каравелов" - Русе

120000890899

18.03 събота, 19 ч.

Доходно здание

492501

ПРОГРАМА

I.

ЙОХАНЕС БРАМС

(1833 – 1897)

Соната за виолончело и пиано №1, ми минор, оп.38

1862 – 1865

Allegro non troppo

Allegretto quasi menuetto

Allegro

Четири сериозни песни, оп.121

1896

(преработка за виолончело и пиано Даниил Шафран)

Denn es gehet dem Menschen

Ich wandte mich

O Tod, wie bitter bist du

Wenn ich mit Menschen und mit Engelszungen redete

II.

Скерцо за цигулка и пиано из Соната F-A-E , до минор

1853

(преработка за виолончело и пиано Даниил Шафран)

Соната за виолончело №2, фа мажор, оп.99

1887

Allegro vivace

Adagio affettuoso

Allegro passionato

Allegro molto

Поредна **Брамсова вечер** в поредно издание на *МФ Мартенски музикални дни* – и традиционно, и предизвикателно, може би заради очакваното удоволствие от музикалното изживяване и любопитството към идващите за пръв път на фестивала музиканти.

Характерната склонност на **Брамс** към тънка художествена и образна детайлизация обуславя интереса му към камерните жанрове през целия му творчески път. Често камерните творби, подобно на симфониите, са наситени с остро конфликтно съдържание. Показателно за значението на камерността в творчеството на Брамс е повишаването на продуктивността му в тези жанрове точно в преломни моменти, когато композиторът усеща необходимостта от по-нататъшно развитие и усъвършенстване.

И двете виолончелови сонати са озаглавени *Соната за пиано и виолончело* с категоричното изискване на автора: *роялът да бъде партньор – понякога водещ, понякога внимателно подкрепящ, но в никакъв случай само аккомпаниращ.*

Кръгът от образи в **Първата виолончелова соната** се движи от страстната елегия на първата част, в която почитта към Бах е изразена в първата тема, базирана върху *Контрапункт 4* от *Изкуството на фугата*, към виенския менует във втората и напористата енергия на фугираното рондо-финал. Творбата е посветена на виенския юрист и музиковед Йозеф Генсбахер. Започва я в Бад Мюнстер (1862) и я завършва в Лихтентал (1865). Първоначално е четиричастна, но по-късно Брамс решава да махне замисленото като втора част *Adagio*. Изпълнена е за пръв път през 1865 от Генсбахер и Брамс в Манхайм, и публикувана през 1866.

Сонатата намира своята популярност в Европа след изпълнението ѝ в Лондон от Роберт Хаусман. В знак на благодарност Брамс му посвещава **Втората си соната**, създадена 20 години след първата, през продуктивното лято на 1886, в швейцарския град Тун. Премиерата е на 24 ноември в *Малката зала* на Виенския музикален съюз, в изпълнение на Хаусман и автора. Ако Първата соната показва Брамс като все още млад мъж, представящ своите акредитиви, Втората е дело на възрастен зрял джентълмен, композиращ музика с цялата страст и размах на младостта. Първата част е изключително смела, двата инструмента, като в динамичен разговор на титани, се изправят един срещу друг в диво, разклатено от буря море от тремоли. Втората е може би най-загадъчното *Adagio affettuoso*, което Брамс изключва от Първата соната и сега възвръща

от забравата. След пламенното и бурно *скерцо* с песенно трио в третата, идва финалното грациозно *рондо*, изградено върху тема, близка до тази в четвъртата част на Първата му симфония и впечатлява с мащабната, почти оркестрова фактура на пианото.

Четири сериозни песни за бас и пиано са единствената композиция, публикувана през последната година от живота на композитора. На 7 май 1896, по време на малкото парти, организирано за 63-я му рожден ден, Брамс обявява: *Днес си подарих това като подарък. Да, на себе си! Ако прочетете текста, ще разберете защо. „Четири сериозни песни“ – не бих си помислил, че публикуването им ще бъде разрешено.* Но още на следващия ден той пише до своя издател: *Исках да ви дам малко радост, както направих за себе си днес, като си написах няколко малки песни. Мисля да ги публикувам и да ги посветя на Макс Клиндер. Те не са за забавление – всъщност, обратното – сериозно смущаващи са и толкова безбожни, че полицията може да ги забрани, ако не бяха всички взети от Библията.*

Писани под напрежението и тревогата от влошеното здравословно състояние на Клара Шуман, *Четири сериозни песни*, са напълно различни от другите му композиции в този жанр. Те са своеобразни виртуални мотети, компактни, изискани, безкомпромисни. Библейските текстове от Стария и Новия завет са избрани от песимистичните ранни глави на Еклисиаст и апокрифната книга на Еклисиастикус, а мажорният химн на любовта (или *милосърдието*) от Първото послание на Павел до Коринтяните е кулминацията на прогресията в цикъла – от горчивина към назидание, от песимистичен реализъм към хуманистична трансцендентност. С безпросветен песимизъм са изпълнени двете първи песни, които с безизходна суровост възвещават безсмислието на всичко земно: *Човешките същества умират като „говеда“ и не могат да знаят какво ще се случи след смъртта, така че нищо друго не им остава в живота, освен да бъдат „весели в труда си“ (№1).* Много несправедливости се проявяват „под слънцето“ от властта, за която няма утеха; следователно *смъртта е по-добра от живота, а още по-добре е да не си роден (№2).* Мракът се разсейва леко в третата песен, в чиито край блаженството на смъртта се възхвалява за страдащите и обременените: *Мисълта за смъртта е горчива както за богатите, така и за здравите, но е утешителна за нещастните и безнадеждните.* И накрая,

с известния пасаж за милосърдието от Първото послание на Свети Павел, Брамс ни дава своята най-добра песен на надеждата: *Всяко говорене с човешки и ангелски езици, всяко знание, всяка вяра, всяко милосърдие и дори мъченичество не струват нищо без любов. Сега остават тези трите: вяра, надежда, милосърдие, а милосърдието е най-великото от тях.* И така болният близък до смъртта творец прави последното си признание – всепокоряващата любов може да победи дори и страха пред смъртта.

Годината 1853-та е важен момент в живота на младия Брамс. Запознанството му с унгарския цигулар Едуард Ремени поражда успешно концертно турне в Германия. Пътуването ги отвежда и в ХанOVER, където съдбата среща композитора с виртуозния цигулар Йозеф Йоахим. Достатъчни са само няколко дни, за да възникне уникално и трайно приятелство, оцеляло повече от 40 години. Йоахим изиграва важна роля в живота на Брамс, като сърдечно и безкористно поддържа начинаещия и никому все още неизвестен композитор в най-трудния период от живота му, възхищавайки се от творбите му и представяйки го на Лист и Шуман.

С Йоахим са свързани първите композиционни опити на Брамс в цигулковия репертоар. Началото дава **Скерцото в до минор**, създадено като трета част от колективната соната за цигулка и пиано, написана по идея на Шуман като подарък на Йоахим за идването му в Дюселдорф, по повод премиерното изпълнение на посветената му от Шуман Фантазия за цигулка и оркестър оп.131. Първата част е написана от Алберт Дитрих, втората и четвъртата от Шуман, а третата е скерцото на Брамс. Премиерата-подарък е в дома на Шуман, на 28 октомври 1853, с участието на Клара Шуман. Своеобразен монограф на сонатата става абривиатурата на жизнения девиз на Йоахим *Свободен, но самотен* (*Frei aber einsam*) – *F.A.E.* Скерцото е единствената част, в чиито тематичен материал този музикален символ няма превъплъщение, но по-късно той отчетливо звучи в първата част на Струнния квартет оп.51 и в Адажиото на Струнния квинтет оп.111. Макар и ранна творба, Скерцото, в което всички духове на романтизма играят своята игра и бушуват противопоставящи се ритми, респектира с ясната си и компактна форма. Шуман включва двете си части в своята Соната за цигулка и пиано №3, а Йоахим запазва оригиналния ръкопис, от който разрешава да се публикува само скерцото на Брамс през 1906, близо десет години след смъртта на композитора. Не е известно дали Дитрих

е използвал по-нататък своето *сонатно алегро*. Пълната соната е публикувана за първи път през 1935 и се изпълнява относително рядко.

Челистът **Леонард Елшенбройх**, определен от Ню Йорк Таймс като музикант с необикновени технически умения, интелектуално любопитство и изразителна дълбочина, свири като солист с водещи оркестри по целия свят. Прави своя дебют във виенската зала *Musikverein* по време на европейското турне на дрезденската *Staatskapelle*, дебютира в САЩ със симфоничния оркестър на Чикаго. Азиатският му дебют е в зала *Suntory* в Токио. Участва пет пъти в променадните концерти на *БиБиСи* в *Роял Албърт Хол*.

Предан изпълнител на съвременна музика, той поръчва не малък брой произведения на композиторите Марк-Антъни Търнидж, Лука Ломбарди, Арлийн Сиера и Сузане Фарин. В зала *Bridgewater* прави заедно с филхармоничния оркестър на *БиБиСи* световна премиера на първия концерт за чело от Марк Симпсън, написан специално за него, а по време на променадните концерти на *БиБиСи* свири за първи път и концерта за чело от Браян Елиас. През 2021 е един от създателите на Филхармонията в Боливия, която за първи път в историята на страната изпълнява симфония от Малер.

Елшенбройх редовно пътува до Боливия, за да ръководи образователни проекти и да помага за развитието на оркестъра. Това води и до изследванията му в областта на диригентското поприще в Латинска Америка и Обединеното кралство. Диригентският му дебют в Лондон предизвиква *The Telegraph* да напише *В изпълнението на Първа симфония от Брамс, Елшенбройх нееднократно достигна върхове*.

Елшенбройх свири с редица забележителни диригенти, сред които са Семьон Бичков, Кристоф Ешенбах, Сър Марк Елдър, Шарл Дютоа, Манфред Хонек, Кирил Карабиц, Дмитри Китаенко, Андрю Литън, Хуанхо Мена, Ян-Паскал Тортелие, Васили Синасики, както и Едо Де Варт. Солира с Лондонска филхармония, Кралската филхармония, Кралския национален оркестър на Шотландия, Филхармонията и Симфоничния оркестър на *БиБиСи*, Филхармонията на Ливърпул, Симфоничния оркестър на Борнмут, Радиооркестъра на Кьолн, Берлинския оркестър на *Konzerthaus*, *Staatskapelle* (Дрезден), Шведския радиооркестър, Виенския оркестър *Tonkünstler*, Базелския симфоничен оркестър *Ставангер*, Филхармонията на Санкт Петербург, Нидерландската филхармония, Оркестър *Residentie*, Фил-

хармонията в Нагоя, Японската филхармония, Симфоничния оркестър на Нова Зеландия, Тасманийския симфоничен оркестър, Националният симфоничен оркестър във Вашингтон, симфоничните оркестри на Пасифик, Минесота и Чикаго.

Първите му три албума, записани за *Onyx Classics*, са с фокус върху руски репертоар от 20 в., с творби от Рахманинов до Шнитке. През 2016 е издаден *Siècle*, с творби от Сен-Санс до Дютийо, записан с Шотландския симфоничен оркестър на *БиБиСи*, който получава 5-звездни рецензии от *The Telegraph*, *The Guardian*, *The Financial Times* и наградата *Избор на редактора* на *Gramophone*. Наскоро, след множество концерти, изнесени от Елшенбройх заедно с Алексей Гринюк по цял свят в продължение на десет години, *Onyx Classics* издава албум със запис на всички сонати за чело от Бетовен. Албумът получава широко признание от критиката, наградата *Избор на редактора* на *Gramophone*, става *Албум на месеца* на музикалното списание на *БиБиСи*, и е наличен на винилов носител.

Елшенбройх е носител на множество награди, сред които на името на Ленърд Бърнстейн, *Förderpreis* и наградата на тръста *Borletti Buitoni*. През 2012 е номиниран от радио *БиБиСи 3* за *New Generation Artist*, през сезон 2014–2015 е резидентен артист на *Deutschlandfunk*, а през 2013–2016 е резидентен артист на Филхармоничното общество в Бремен.

Роден е през 1985. Когато е на десет години, получава стипендия за обучение в училището на Йехуди Менухин в Лондон. По-късно продължава образованието си при Франс Хелмерсон в Академията по музика в Кьолн. Свири на инструмент *Ex-Leonard Rose-Ex-Alfredo Piatti*, нает от частно лице. Челото е изработено от Матео Гофрилер във Венеция през 1693.

Върховно изпълнение! Свирене, спиращо дъха... като че ли младият Хоровиц се бе преродил... – сп. *Pianowereld*, Амстердам

Британско-английският пианист **Алексей Гринюк**, който се чувства у дома както в класическия репертоар, така и в романтичния, а и в този от 20. век, е определен от парижкия *Le Figaro* като *майстор на свършеното кристално и чисто пипане... с удивителен личен почерк и абсолютна трансцендентална виртуозност*.

Концертира по сцените на най-реномираните концертни зали в света като: *Wigmore Hall* и *South Bank Centre* в Лондон, *Salle Cortot* и *Salle Gaveau* в Париж, *Голямата зала* на Мос-

ковската консерватория, Музея за изкуства *Metropolitan* в Ню Йорк и много други зали в Европа, САЩ, Мексико, Япония, Южна Корея и Мароко.

Аплодиран възторжено от лондонското списание за музика *Musical Opinion* за своето *техническо съвършенство и музициране от най-висок клас*, Гринюк е поканен да участва в такива престижни фестивали като *Cervantino* (Мексико), Шопеновия фестивал в Полша, *Kremlin Music* (Москва), *Musica Sacra* (Маастрихт), фестивала в Ню Порт (Rhode Island) и международния клавирен фестивал в *Mannes College* (Ню Йорк). Негови изпълнения са излъчвани по Радио 3 на *БиБиСи*, *Hessischer* радио (Франкфурт), Байройтското радио, Радио *Франс*, както и по телевизиите на Украйна, Русия и Китай.

Предстоящите акценти през настоящия сезон са рецитали в *St. Martin-in-the-Fields*, турне в Литва, завръщане на фестивала в Ню Порт, концерти с камерна музика на фестивала *West Cork* в Ирландия, както и концерти в Полша с филхармонията на Краков и с Националния симфоничен оркестър на Украйна. Неговият успех от последния сезон е изпълнението на Петия концерт от Бетовен, който *The Worthing Herald* определя като *вълшебно*. *Неговото алегро в началото бе толкова елегантно и енергично, че аз усещах, как публиката би желала, да аплодира бурно, нарушавайки всякаква установена практика. Пръстите на Гринюк произвеждаха фойерверки в бързите пасажии, но той демонстрираше и прецизен контрол в бавните моменти.*

Алексей започва да свири на пиано на 6 години. Учи при Валери Козлов в Киевската консерватория, преди да спечели стипендия за Кралската академия по музика в Лондон, където се обучава при Хамиш Милн.

След първата награда на името на Сергей Дягилев, която Алексей печели на 13 години от Всенародния конкурс в Москва, той получава поредица от награди на международни конкурси по пиано, като сред най-значимите са Първа награда от конкурса *Владимир Хоровиц* в Киев и на конкурса в Шанхай (Китай).

Божествена чистота в изобилие... той грабва публиката с огромния си музикален талант... кристално чисто и красиво тоноизвличане... красиво структурирано, респектиращо изпълнение. (сп. *Chopin*, Токио)

Програмата подготви

Мария Дуканова

A1

оверраз

ОББ
Част от КВС Груп

Duna Rit

ОБЩИНСКИ
ПЕЛЕРИ
ООО

D DUNA TOURS

DUNAV PLAZA
where the city meets the river

БУЛМАРКЕТ

СТРОИТЕЛ ООД

РУСЕ
СКАЛИ МАТЕРИАЛИ АД

LINAMAR
Power to Perform

Мегахим.

ПОЛСКИ
ИНСТИТУТ
СОФИ

Kultur|lx

Arts Council
Luxembourg

INSTITUT
FRANÇAIS

НАЦИОНАЛНО УЧИЛИЩЕ ПО ИЗКУСТВОТА
„Проф. Верабик Стоянов“ - Русе

Русе
арт
ОБЩЕСТВО С ОГРАНИЧЕНА ОТГОВОРНОСТ

GA

RUSE
ART
GALLERY

БНТ

БЪЛГАРСКО НАЦИОНАЛНО РАДИО
БНР

БТА

www.bta.bg

БЪЛГАРСКА
НАЦИОНАЛНА
ТЕЛЕВИЗИЯ

БНТ

BULGARIAN
NATIONAL
TELEVISION

L7
LIVE
ART TV

ARENA
www.arenamedia.net

РАДИО РУСЕ

УТРО
издание 3 и 4 от 2010 г.

bth

Бряг
ОБЩЕСТВЕН ВСЕОБЩЕСТВЕН РУСЕ

